
Par kristīgās antropoloģijas pneimatoloģisko aspektu

On Pneumatological Aspect of Christian Anthropology

Juris Jefuni, Mag. theol. (Latvija)

Raksta problemātika iztirzā Jēzus Kristus cilvēciskās dabas lomu Svētā Gara dāvināšanā radībai, saistību starp Kristus Debesbraukšanas un Svētā Gara nonākšanas uz apustuļiem notikumiem, kā arī par Svētā Gara dāvināšanas, nešanas un tālāk nodošanas Baznīcā antropoloģisko aspektu. Rakstā tiek secināts, ka, konstatējot antropoloģisko aspektu pneimatoloģijā, uz kristīgo antropoloģiju (un caur to arī uz sakramentoloģiju, eklezioloģiju, askētiku) var skatīties no pneimatoloģijas puses, par skatupunktu pieņemot Svētā Gara harizmu cilvēkiem, kuru dāvinājis Jēzus Kristus, būdams gan Dievs, gan cilvēks.

Atslēgas vārdi: antropoloģija, pneimatoloģija, harizma, ontoloģisks.

Evaņģēlijā aprakstītais Debesbraukšanas notikums uz pavirša skatiena liekas neloģisks un dīvains: Kristus, kurš nupat ir atgriezies no mirušajiem, (tikai!) pēc četrdesmit dienām atstāj savu mācekļu it kā vienus pašus ļaunumā grimstošajā pasaulē (Lk. 24:51, 1. Jņ. 5:19). Vai šis notikums – tik ātra šķiršanās ar savu Dībinātāju – nebija vislielākais kristietības zaudējums tās vēsturē? Tomēr tas nebija zaudējums. Kristus Debesbraukšanai ir unikāla nozīme cilvēka un cilvēces liktenī, tātad bez šī notikuma nerastos arī unikāla kristietības antropoloģija, kas nav līdzīga ne vienai citai antropoloģijas sistēmai, kādu reiz rādījis cilvēka ģēnijs. Šajā rakstā aplūkosim kādu īpatnēju kristīgās antropoloģijas iezīmi – tās pneimatoloģisko aspektu, kurš satur sevī kristietības antropoloģijas jēgu un mērķi, tās “telosu”.

XX gs. beigās – XXI gs. sākumā filozofijā jaunajā līmenī aktualizējies pieprasījums par cilvēka fenomena izpratni un šīs izpratnes praktisko pielietojumu (strauji attīstījās sociālās zinības, psiholoģija), ko var uzskatīt par **antropoloģisko** pagriezieni (vai šī pagriezienu sākotnēju posmu) humanitārajās zinātnēs kopumā (Хоружий, 2007, 11).

Ir gan jāatzīmē, ka daudzas idejas, kuras tikušas formulētas XX gs. humanitāro zinātņu jomā, it īpaši filozofijas un psiholoģijas zinātņu saskarē, ir jau sen noformulētas un izpētītas kristietības teoloģijas (tādās tās nozarēs, kā, piem., askētika, kurā gadsimtiem ilgi ir smalki izpētīta cilvēka emociju pašapvaldīšana – *sal.* Filokalija, 1893, 14) jomā. Kristietības teoloģija, kopš tā pastāv, pēta cilvēka fenomenu un ar to saistītu problemātiku, tomēr šī problemātika tās teorētiskajā līmenī arī teoloģijā nav izsmēloši izpētīta – ko atzīst arī paši teologi (Хоружий, 1998, 22),

un, ņemot vērā minētā antropoloģiskā pagrieziena kontekstu, šodien ir pienācis īstais brīdis arī padziļinātiem teoloģiskiem pētījumiem antropoloģijas teorijā (Кунцлер, 2001, 1. daļa, 1.1.1.). Kā minējām, kristietības teoloģijas uzmanība ir no pašiem kristietības pirmsākumiem ir pievērsta cilvēka fenomena izpētei, jeb antropoloģijai – tas ir likumsakarīgi, jo atskaites punkts kristīgajai antropoloģijai ir Dievcilvēka fenomēns (no kā izriet, ka kristietības antropoloģija nevarēja plaši attīstīties pirms tika skaidri noformulēta kristoloģija) turklāt šis fenomēns ir vienīgā kristietības īpatnība, kura padara kristietību atšķirīgu, izceļ to uz visu pārējo pasaules reliģiju, filozofijas sistēmu, ideju, garīgo prakšu fonā. Neviena cita reliģija, izņemot kristietību, nesatur mācību par cilvēka dievišķošanu kā Dieva kā personiska absolūta un cilvēka kā garīgas, psihiskas un materiālas būtnes (ar visu cilvēciskās dabas aspektu reālām izpausmēm un saglabājot visas šīs trīs cilvēka dabas sastāvdaļas) kopību. Šāda īpatnēja dievišķošanās izpratne balstās Dievcilvēka Jēzus Kristus personā. Tieši šādu dievišķošanu kristietība tur par cilvēka eksistences mērķi, kas līdz ar to ir arī kristīgās antropoloģijas mērķis, *telos*. Visas teistiskās reliģijas ar jēdzienu “dievs” saprot garīgu realitāti. Jaunā Derība liecina: Dievs ir Gars (gr. ‘πνεύμα ‘ο Θεός’ [Jņ. 4:24]), pamatojoties uz šīs liecības ir formulēta kristietības pneimatoloģiskā doktrīna – un kaut arī kristietības pneimatoloģija nav apskatāma šajā īsajā rakstā, tomēr mēģināsim tagad atrast kristietības antropoloģijas pneimatoloģiskā aspekta izpētes sākumpunktu. Šeit jāatzīmē, protams, ka šis pneimatoloģiskais aspekts piemīt antropoloģijai līdz ar cilvēka definēšanu kā Dieva tēlu un līdzību (κατ’ εικόνα ‘ημετέραν καί καθ’ ‘ομοίωσιν [1. Moz. 1:26]): *sal.*, piem., sv. Bazileja Lielā skaidrojumu šim Bībeles tekstam – Baz. X, 4., 5. punkts, kā arī Gregorija Teologa *Sarunu par Pashā svētkiem*, kurā viņš izklāsta kristīgās antropoloģijas pamatus – Григорий Богослов, 45. saruna, 8., 9., 13. punkts), un šī aspekta teoloģiskus pētījumus, skatoties no cilvēka kā Dieva tēla pozīcijas (pētot Svētā Gara un pirmā cilvēka Ādama attiecības pirms grēkākrišanas), mēs sastopam piem., XX gs. teologa Nella Panajota (Νέλλας Παναγιώτις) kristietības antropoloģijai veltītos darbos (*skat.* piem., Παναγιώτις, 1a, 1b). Savukārt, Dieva Svētā Gara un grēkākritušā cilvēka attiecību **praktiskais** aspekts ir smalki izskatīts kristīgās askētikas jomā (*piem.*, Filokālīja, 1893, 18; Makārijs Lielais, 2015, 43. saruna, 2. punkts). Tomēr šeit mēs ceram noformulēt pneimatoloģiskā aspekta izpētes sākumpunktu konkrēti kristietības – Jaunās Derības laikmetā, t.i., Dieva iemiesošanās un Svētā Gara Sūtniecības cilvēcei (Pentakosta) fenomēnu kontekstā.

Lai paveiktu šo uzdevumu, pievērsīsimies kristietības avota – Jaunās Derības fragmentiem, kuros vēstīts par Svētā Gara apsolījumu cilvēkiem (‘ὄν ἐγὼ πέμψω ‘υμῖν παρά τοῦ πατρὸς – t.i., “ko Es jums sūtīšu (*burtiski* – raidīšu) no tā Tēva” [Jņ. 15:26, arī Jņ. 4:16, 17, 26’], tāpat εἰάν γαρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω ‘ο παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ‘υμᾶς’ εἰάν δέ πορευθῶ, πέμψω αὐτόω πρὸς ‘υμᾶς – “kad Es nenoeimu, tad tas Iepriecinātājs nenāks pie jums; bet kad Es noiešu, tad Es to pie jums sūtīšu (*burtiski* – raidīšu)” [Jņ. 16:7-15]). Kristietības vēsturē bija daudz strīdu par Svētā Gara hipostāzi – šie strīdi pieder triadoloģijas jomai (šo problemātiku mēs šeit neskarsim).

Tomēr Jaunās Derības teksts atklāj mums kādu citu būtisku faktu: Jēzus Kristus sūta Svēto Garu ne tikai kā Dievs, t.i., kā Viens no Trijādības, bet arī vienlaikus būdams cilvēks. **Dievu**, Viņa Svētā Gara hipostāzē, **cilvēkiem** sūta

Dievcilvēks Jēzus, un šo Sv. Gara sūtīšanu pasaulei (cilvēkiem) Dieva Dēls paveic gan kā Dievs, gan arī kā cilvēks (jo Viņš ir Dieva un cilvēku vidutājs [1. Tim. 2:5]). Pats Jēzus Kristus Svētā Gara sūtīšanas iespēju raksturo kā atkarīgu no Savas uzkāpšanas debesīs [Jņ. 16:7] *pie Tēva labās rokas* [Mk. 16:19; Rom. 8:34] – uzkāpšanas kopā ar Savu cilvēcisko dabu (garu, dvēseli un miesu): šī iespēja rodas kopš cilvēka daba Jēzus personā sasniegusi pilnīgu dievišķošanu – atrodas *pie Tēva labās rokas*. Sv. Gregorijs Palama raksta: “Tā nu Kristus, visaugstāk uzkāpis, atnāca Tēvam cieši klāt un sasniedza tēvišķīgu – tāvad arī Gara – klēpi, un arī cilvēciskumā parādījās dalībnieks Viņa <Tēva> godībā: Garu, kas iz Tēva nāk un sūtāms, Viņš <Kristus> arī īsteni sūtījis no debesīm.” (Gregorijs Palama, homīlija XXIV, *skat.* G.P.). Jēzus kā cilvēka, ķermeniskā (skat. Debesbraukšanas svētku vakara dievkalpojuma stihēras, piem., Anth., II sējums, 1116., 1118.-1119. lpp.) – atrašanās *pie Tēva labās rokas* ir nepieciešams (t.i., Dieva paredzēts) nosacījums Svētā Gara sūtniecībai pasaulē: lai sūtītu Svēto Garu **cilvēkiem**, ir nepieciešama **cilvēka** piedalīšanās (uz šo nosacījumu kā uz nepieciešamu nepārprotami norāda pats Jēzus: *kad es nenoeimu, tad tas Iepriecinātājs nenāks pie jums* [Jņ. 16:7])².

Kristus, uzkāpjot pie Tēva un no Viņa raidot (sūtot) cilvēkiem Sv. Garu, dāvina **cilvēkiem** spēju (velti, harismu) turpmāk dāvāt (raidīt, sūtīt) Svēto Garu citiem cilvēkiem: *διά τῆς επιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν αποστόλων δίδεται τό πνεύμα τό Ἅγιον* – “caur roku-uzlikšanu tas Svētais Gars top dots” [Ap. d. 8:17, 18]; šī harisma īstenojas Baznīcā tās svētnoslēpumos (sakramentos), it īpaši ir jāizceļ Hrismas (Mirru svaidīšanas) un Priesterības (Ordinēšanas) svētnoslēpumi, kuri tiešā veidā ir vērsti uz to, lai piešķirtu konkrētam Baznīcas loceklim Sv. Gara harismātiskās dāvanas atbilstoši viņa (laja vai klēriķa) kalpošanai Baznīcā; Priesterības svētnoslēpums turklāt piešķir ordinētajai personai minēto spēju dāvināt Sv. Garu saviem līdzcilvēkiem Baznīcā, t.i., Dievcilvēka Kristus dibinātajā Dieva un cilvēku Draudzē, kurā īstenojas Dieva un cilvēku kopība. Tāvad dievišķošanās ir patiesā Dieva un cilvēka kopība, kas īstenojas Draudzē (Baznīcā). Un tā ir tik cieša kopība, ka Dievs dalās ar cilvēku ar Savu Dievišķību, Savām Dievišķajām īpašībām, ka dāvina Savu Garu, t.i., Sevi Pašu cilvēkam tik tālu, ka cilvēks drīkst kļūt par Svētā Gara, t.i., Dieva Gara sūtītāju: cilvēks sev kā dāvanu no Dieva iegūst paša Dieva īpašību – tādu, kura ontoloģiski pieder vienīgi Dievam. Dievs dāvina cilvēkam Savu, dievišķo varu, kopībā ar Dievu cilvēks kļūst par dievu un ķēniņu.

Kristietība cilvēka dievišķošanu izprot kā cilvēka dalību Dieva dabā (*γέννησθε θείας κοινωνοί φύσεως* – “jūs... dalību dabūjiet pie dievišķas dabas” [2. Pēt. 1:4]), tāvad – Viņa spējās un īpašībās: ikviens cilvēks tiek aicināts caur Jēzu Kristu un iekš Kristus iegūt to, kas pieder Jēzum Kristum gan kā cilvēkam, gan kā Dievam; cilvēka dievišķošanās kristietībā ir cilvēka **kvalitatīva** tapšana par dievu, savukārt **ontoloģiski**, t.i., pēc savas būtības, cilvēks nevar būt Dievs: ontoloģiski par Dievu nevar **tapt**, par Dievu var tikai **būt** (kas atspoguļojas terminā “ontoloģija”), un **būt** par Dievu pieder tikai Tam, kas **ir** Dievs [2. Moz. 20:2, 3]. Šīs kristietības princips izriet no Dieva kā Radītāja un cilvēka kā radījuma ontoloģiskas atšķirības un, savukārt, nošķir kristietību no panteisma (Марк Эфесский, 1.-2. pants; Лосский, 2006, 1. daļa, 1).

Dievcilvēka Jēzus Kristus dalība Svētā Gara sūtīšanā ir **pneimatoloģijas kristoloģiskais aspekts**, no kura, savukārt, izriet **pneimatoloģijas antropoloģiskais aspekts** – šis aspekts ir tik tiešām antropoloģisks (nevis tikai kristoloģisks), jo tas attiecināms uz cilvēkiem, uz cilvēci kopumā, ne tikai uz vienu konkrētu cilvēku (Dievcilvēku): Jēzū Kristū caur Viņa cilvēciskumu **ikviens cilvēks** tiek aicināts piedalīties Jēzus Kristus Dievišķībā, Viņa dievišķajā varā – aicināts kļūt par Dieva Svētā Gara nesēju un raidītāju visai radībai, no kā izriet kristietības pneimatoloģijas antropoloģiskā aspekta ētiskais un askētiskais secinājums: cilvēka dalība dievišķajā varā prasa cilvēka sinerģiju ar Dievu. Šī cilvēka vara kā tāda nav patstāvīga, autohtona vara (kura pieder vienīgi Dievam), šī nav vara pēc būtības, bet gan kopība, piedalīšanās Dieva varā dievišķās kenozes dēļ.

Konstatējot antropoloģisko aspektu pneimatoloģijā, mēs varam arī uz kristīgo antropoloģiju (un caur to arī uz sakramentoloģiju, eklezioloģiju, askētiku) skatīties no pneimatoloģijas puses, par skatupunktu pieņemot šo Svētā Gara harismu (dāvinājumu) cilvēkiem, ko sagādājis Dievcilvēks Jēzus Kristus. Pneimatoloģijas aspekts antropoloģijā ir spilgti izpausts austrumu kristietības liturģiskajā tradīcijā formulējumā “dievnesējs” (*piem.*: “mūsu sirdsskaidro un **dievnesēju tēvu** lūgšanu dēļ” – Anth., II sējums. 71. lpp.) – kam piemīt pilna un burtiska, nevis reducēta, metaforiska nozīme; Dieva – Sv. Gara iegūšana sevī sastāda askētiskās prakses augstāko mērķi.³

ATSAUCES

1. Sv. Bulgārijas Teofilakts skaidro šo Evaņģēlija pantu sekojoši: μή λογιάσης αποστολήν τήν εκπόρευσιν, καθός αποστέλλονται τά λειτουργικά πνεύματα, ήγεν οι άγγελοι, αλλά φυσική ύπαρξις είναι τού Πνεύματος η εκπόρευσις – “ar iziešanu <Jāņa evaņģēlijs šeit (15:26) lieto: εγώ πέμψω, t.i., “es raidīšu” – *tulk.*> nedomā to sūtniecību, kurā tiek sūtīti kalpojošie gari, tas ir eņģeļi, bet iziešana ir Gara dabīgs eksistences veids” (Bulgārijas Teofilakta skaidrojums par Jņ. 15:26, *skat.* #3 T.B., 431. lpp.). Savukārt Līdzīgi Bizantijas teologs un eksegēts Eutīmijs Zigabēns savā Jāņa Evaņģēlija skaidrojumā raksta: “kādā veidā tiek dots un citiem sūtīts Tas, Kas visur ir, un katram pēc Sava prāta piešķir īpašas dāvanas? Dots un sūtīts ne jau kā kalps, bet kā pēc būtības vienlīdzīgs Tēvam un Dēlam, kam ir viena griba ar Viņiem” (*skat.* Zigabēns par Jņ. 14:16).
2. *Sal.* Jānis Zeltamute: “kamēr Viņš <Jēzus – *tulk.*> paliks kopā ar viņiem <apustuļiem – *tulk.*>, un kamēr neatnāks Gars, viņi nekā dižena nespēs izprast” (*skat.* Jānis Zeltamute).
3. Sv Simeons Jaunais Teologs kādā uzrunā kaunina cilvēkus, kuri nododas kaislīgai dzīvei, šādiem vārdiem: “tie pieturas pie pārliecības, ka cilvēkam nav iespējams pilnīgi šķīstīties no kaislībām un pieņemt sevī pilnu Svētā Gara darbību” (Симеон Новый Богослов, 2014, 583: Слова и гимны, слово 80). “Šīssaules dzīves mērķis ir Svētā Gara iegūšana – saka sirdsskaidrais Serafims – jo Svētā Gara žēlastība īsteno cilvēka dabas šķīstīšanu, iesvētīšanu un arskaidrošanu” (Концевич, 1993: 1. Краткий обзор аскетики. Святость).

AVOTI

1. *H Αγία Γραφή. (1994) Αθήναι: Εκδόσεις «ο Λόγος» [Svētie Raksti. (1994) Atēnas: Izdevniecība «Logoss»].*
2. *Svētie Raksti. (1997) 1965. gada izdevuma revidētais teksts. Rīga: Latvijas Bībeles biedrība.*

LITERATŪRA

1. Anth. – Ανθολόγιον. (1992) Θεσσαλονίκη [Antoloģija. Saloniki, 1992], II sējums, 71., 1116., 1118.-1119. lpp.
2. T.B. – Θεοφυλάκτου Αρχιεπισκόπου Βουλγαρίας Ερμηνεία εἰς τα Τέσσερα Ἱερά Ευαγγέλια. (1802) Ευστάθιου Μίτζη έκδοσις Γ'. [Bulgārijas arhibīskapa Teofilakta Četru Svēto Evaņģēliju skaidrojums. (1802) Eustātija (Eistāfija) Mitza 3. izdevums], 431. lpp. [skatīts 02/04/2020]. Pieejams: <http://digital.lib.auth.gr/record/137043/files/8553.pdf?version=1>
3. Baz. – Μέγας Βασίλειος. (2006) Ομιλία Α' "Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ εἰς τὸ κατέικονα καὶ καθ'ομοίωσιν" // *Δρόμοι τῆς πίστεως – Ψηφιακὴ πατρολογία*, 2006 [Bazilejs Lielais. Saruna I "Par cilvēku tapšanu gan pēc tēla, gan pēc līdzības". In: *Dromi tis pistis – Psifiaki patrologia* [Ticības ceļi – Digitālā patroloģija], 2006. [skatīts 12/04/2020]. Pieejams: <https://melodos.com/thisavros/biblio.php?p=patrologia/%204os/Γρηγόριος Νύσσης>
4. G.P. – Του Οσίου πατρός ἡμῶν Γρηγορίου του Παλαμά – ομιλία ΚΔ., εἰς τὴν κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν τελεσθεῖσαν φανέρωσιν καὶ διανομὴν τοῦ Θεοῦ Πνεύματος [Mūsu sirdsskaidrā tēva Gregorija Palamas 24. saruna par Vasarassvētkos notikušo Dieva Gara parādīšanos un dāvināšanu]. In: *Ορθόδοξη Πορεία* [Orthodoxi Poria]. Association of Orthodox Blind of Greece, 03.06.2012. [skatīts 02/04/2020]. Pieejams: <https://www.orp.gr/wordpress/?p=3137>
5. Filokālīja [Labestība]. (1893) *Jesaja Vientuļnieks. Divdesmit septiņi panti par prāta uzraudzību* [Φιλοκαλία των ιερών νηπτικών. (1893) Αθήναι. Τόμος Α'] [Svētīto un modro Filokālīja. (1893) Atēnas], I sējums, 14., 18. panti.
6. Jānis Zeltamute, svētītājs. *Jāņa Evaņģēlija skaidrojums par Jņ. 16:7. Svēto Rakstu skaidrojumi* [Свт. Иоанн Златоуст. Толкования на Ин. 16:7. – Толкования Священного Писания, Bible.optina.ru, 2010-2020. Введенский мужской ставропигиальный монастырь Оптиная Пустынь] [skatīts 10/04/2020]. Pieejams: <http://bible.optina.ru/new:in:16:07>
7. Makārijs Lielais, sirdsskaidrais. (2015) *Garīgas sarunas*, 43. saruna: Par kristīga cilvēka sekmēm, jo viņa spēks ir atkarīgs no sirds, kas šeit dažā ziņā aprakstīta, 2. pants. Jūrmala: LKrA, 233. lpp.
8. Zigabēns Eutīmijs (Eitimijs). *Jāņa Evaņģēlija skaidrojums par Jāņa 14:16. Svēto Rakstu skaidrojumi* [Евфимий Зигабен. Толкования на Ин. 14:6. – Толкования Священного Писания, Bible.optina.ru, 2010-2020. Введенский мужской ставропигиальный монастырь Оптиная Пустынь] [skatīts 10/04/2020]. Pieejams: http://bible.optina.ru/new:in:14:06#evfimij_zigaben

9. Григорий Богослов, святитель. *Слова*, слово 45. *На Святую Пасху* [Gregorijs Teologs, svētītājs. Runas, 45. runa. Saruna par Svētās Pashas svētkiem], 8., 9., 13. pants. – Православная энциклопедия «Азбука веры», 2005-2020 [skatīts 22/04/2020]. Pieejams: https://azbyka.ru/otechnik/Grigorij_Bogoslov/slovo/45
10. Концевич Иван Михайлович. (1993) *Стяжание Духа Святого в путях Древней Руси. I. Краткий обзор аскетике. Святость*. Москва: Издательский отдел Московского Патриархата [Koncēvičs Ivans. Svētā Gara iemantošana Senās Krievzemes vēstures ceļos. 1. Īss askētikas apskats. Svētums. Maskava: Maskavas Patriarhāta izdevniecība], 229 c.
11. Кунцлер Михаэль. (2001) *Литургия Церкви*. Москва: «Христианская Россия» (Серия «Аматека»), I часть: Катабасис: Бог нисходит к человеку, 1.1.1.: Относительно «антропологического поворота» в богословии [Kunclers Mihaēls. Vaznīcas liturģija. Maskava: “Kristīgā Krievija”, 1. daļa: Katabāze: Dievs nonāk pie cilvēka, 1.1.1.: Par “antropoloģisko pagriezienu” teoloģijā] [skatīts 06/04/2020]. Pieejams: <http://agnuz.info/app/webroot/library/195/229/index.htm>
12. Лосский Владимир Николаевич, профессор. (2006) *Очерк мистического богословия Восточной Церкви, Часть I: 1. Два «монотеизма»*. Из: Лосский Владимир. *Боговидение. Догматическое богословие* / пер. с фр. В.А. Решиковой, сост. и вступ. ст. А.С. Филоненко. Москва: АСТ [Losskis Vladimirs. Austrumu Vaznīcas dogmatiskās teoloģijas apskats], 1. daļa: 1. Divi “monoteismi”. Krāj: Losskis V. Dievredzēšana. Dogmatiskā teoloģija. Maskava: AST], 455-552 c.
13. Марк Эфесский, святитель. *О сущности и энергию* [Efezas Marks, svētītājs. Par būtību un enerģiju], 1., 2. pants. – Православная энциклопедия «Азбука веры», 2005-2020 [skatīts 06/04/2020]. Pieejams: https://azbyka.ru/otechnik/Mark_Efesskij/o-sushhnosti-i-ehnergii/
14. Панайотис Неллас. *Образ Божий*, 1 часть: Человек – образ Первообраза; 1а. Христологическая структура человека; 1б. Назначение человека во Христе [Panajotis Nellas. Dieva tēls, 1. daļa: Cilvēks – Pirmtēla attēls. 1a. Cilvēka kristoloģiskā struktūra; 1b. Cilvēka aicinājums Kristū] [skatīts 06/04/2020]. Pieejams: http://verappravoslavnaaya.ru/?Panaiotis_Obraz_Bozhii
15. Симеон Новый Богослов. (2014) *Слова и гимны, слово 80*. Из: Симеон Новый Богослов. *Творения и гимны*. Москва: Директ-Медиа, 2014 [Simeons Jaunais Teologs. Runas un himnas, 80. runa. Krāj.: Simeons Jaunais Teologs. Garadarbi un himnas. Maskava], с. 574-585.
16. Хоружий Сергей Сергеевич. (1998) *К феноменологии аскезы*. Москва: Изд-во гуманитарной литературы, с. 22. (352 с.) [Horužijs Sergejs. Ievads askēzes fenomenoloģijā. Maskava: Humanitārās literatūras izdevniecība.]
17. Хоружий Сергей Сергеевич. (2007) *Философия под антропологическим углом зрения*. Доклад на Ученом Совете Института философии РАН 14 июня 2007 г. [Horužijs Sergejs. Filozofija no antropoloģiskā skatpunkta. Ziņojums Krievijas Zinātņu akadēmijas Zinātniskajā padomē 2007. g. 14. jūnijā], 17 с. – Институт Синергийной Антропологии, 2020 [skatīts 12/04/2020]. Pieejams: <http://synergia-isa.ru/biblioteka/biblioteka-horuzhij/>

On pneumatological aspect of Christian anthropology

Summary

Article deals with the role of human nature of Jesus Christ in bestowing Holy Spirit to creation, connection between events of Ascension of Christ and bestowing of Holy Spirit on apostles, as well as on anthropological aspect of bestowing, carrying and passing over of Holy Spirit in Church. Author concludes that by establishing anthropological aspect in pneumatology, it is possible to observe Christian anthropology (and through it also sacramentology, ecclesiology, ascetism) from pneumatological perspective, taking as a point of view the charisma of Holy Spirit, which is bestowed upon people by Jesus Christ, being both God and human.

Key words: anthropology, pneumatology, charisma, ontologic.

*Mag. theol., asist. **Juris Jefuni***

Asistents Latvijas Kristīgajā akadēmijā (Latvija)

Assistant at Latvian Christian Academy (Latvia)

Address: Vienības prospekts 23, Jūrmala, LV-2010, Latvija

E-mail: balticsymphony@gmail.com